

FINANCE NNO V ROCE 2004

Výsledky Rozboru financování NNO podle nové metodiky

TOMÁŠ ROSENMAYER, CENTRUM PRO VÝZKUM NEZISKOVÉHO SEKTORU

Dne 14. prosince 2005 přijala vláda ČR Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů za rok 2004. Protože byl tento dokument poprvé zpracováván podle nové metodiky, myslím si, že je namístě, abych jako zástupce jeho zpracovatele seznámil s jeho hlavními změnami i s výsledky, které Rozbor v roce 2004 přinesl.

Dosavadní nedostatky Rozboru

Zpracovatelé Rozboru a také Ministerstvo financí v minulých letech upozorňovaly Radu vlády pro nestátní neziskové organizace (RNNO) na nedostatky Rozboru. Údaje:

1. **Nebyly úplné.** Zejména v případě státního rozpočtu byl sledován jen okruh dotací vymezený režimem státní dotační politiky. Nestátním neziskovým organizacím jsou navíc poskytovány dotace z jiných veřejných rozpočtů (např. ze státních fondů), které Rozbor nezahrnuje.
2. **Nebyly navzájem srovnatelné.** Různé úrovně veřejných rozpočtů poskytující dotace nestátním neziskovým organizacím v různých režimech a nevhodný způsob získávání údajů prostřednictvím dotazníkového šetření přinášely údaje, které nešlo navzájem srovnávat.
3. **Nemohly být srovnávány.** Způsob získávání údajů prostřednictvím dotazníkového šetření a používání nestandardní klasifikace v podobě hlavních oblastí státní dotační politiky měly za následek, že údaje nešlo srovnávat s jinými údaji.

Díky způsobu získávání údajů prostřednictvím dotazníkového šetření si navíc zpracovatelé v minulých letech nebyli jisti, zda se za poskytnutými údaji skrývají opravdu jen nestátní neziskové organizace vymezené Radou vlády pro nestátní neziskové organizace. Stejně tak zpracovatelé nemohli vyhovět požadavku Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, aby Rozbor zahrnoval údaje pouze za ty církevní právnické osoby, které poskytují veřejnosti služby.

Nová metodika zpracování údajů

Pracovníci Centra pro výzkum neziskového sektoru proto navrhli novou metodiku, kterou Rada vlády pro nestátní neziskové organizace schválila na svém zasedání v prosinci roku 2004. Rozbor za rok 2004 byl tedy zpracováván odlišným způsobem, mezi nejdůležitější změny patřilo:

1. **Údaje byly získávány ve formě databáze.** Za státní rozpočet se hlavním zdrojem dat stala Centrální evidence dotací ze státního rozpočtu (CEDR), údaje o činnostech vykonávaných příjemci dotací byly čerpány také z Informačního systému nestátních neziskových organizací (IS NNO). Údaje o poskytnutých dotacích z rozpočtů krajů byly čerpány z krajských databází. Získávání údajů ve formě databází umožnilo údaje **kvalitněji zpracovat a výsledné údaje jsou tudíž přesnější.**
2. **Rozsah sledování za státní rozpočet byl rozšířen také o poskytnuté dotace mimo režim státní dotační politiky.** Rozbor za rok 2004 obsahuje údaje o všech dotacích poskytnutých NNO ze státního rozpočtu na základě zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky a z rozpočtu krajů podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a **údaje za státní rozpočet a za rozpočty krajů jsou tak konečně úplné.**

3. **Změnil se sledovaný rozsah příjemců dotací.** Z databázi byly jednak odstraněny nesprávně evidované subjekty (mj. svazek obcí, příspěvková organizace, zájmové sdružení právnických osob, družstvo, společnost s ručením omezeným, církevní školská a zdravotnická zařízení), jednak samotné církve a náboženské společnosti a jimi zřizované církevní právnické osoby, které nebyly zřízeny za účelem poskytování služeb veřejnosti. Díky těmto úpravám **Rozbor konečně vyhovuje objednavce Rady vlády pro nestátní neziskové organizace.**
4. **Rozbor obsahuje nové kategorie.** Získané údaje ve formě databáze umožnily sledovat nové kategorie, jmenovitě dotace byly tříděny podle velikosti a příjemci dotací byly kromě právní formy tříděni podle vykonávané činnosti a v případě státního rozpočtu také podle sídla organizace v jednotlivých krajích. **Zařazení nových kategorií znamená větší možnosti pro analýzu získaných údajů.**
5. **Údaje byly tříděny podle standardních číselníků.** Místo nevhodných hlavních oblastí státní dotační politiky bylo pro třídění dotačních titulů použito standardní klasifikace, konkrétně Klasifikace funkcí vládních institucí (CZ-COFOG). Příjemci dotací byly tříděni podle převažující činnosti na základě tzv. „kategorie činností“, kterou používá IS NNO a která vychází z Mezinárodní klasifikace neziskových organizací (ICNPO). **Používání standardních číselníků umožňuje srovnání údajů obsažených v Rozboru s jinými údaji.**

Odlisný způsob zpracování má za následek, že údaje za rok 2004 jsou hůře srovnatelné s údaji za předchozí roky. Na jednu stranu je v případě státního rozpočtu i krajských rozpočtů celkový objem dotací nižší v důsledku vyřazení nesprávně evidovaných právních forem a některých církevních právnických osob, na druhou stranu je objem u státního rozpočtu vyšší o údaje poskytnuté mimo režim státní dotační politiky. Zvolená metodika však umožňuje zpracování údajů za státní rozpočet stejným způsobem i za předchozí roky, vždyť v Centrální evidenci dotací z rozpočtu jsou zveřejňovány údaje již od roku 1999.

Nejzajímavější zjištění

1. *Součet poskytnutých dotací.* Zatímco **ze státního rozpočtu** bylo v roce 2004 poskytnuto NNO **4 350 mil. Kč** (z toho 79 % bylo poskytnuto pouze ze dvou kapitol – 313 Ministerstva práce a sociálních věcí a 333 Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy), z **rozpočtů krajů** to bylo NNO **996 mil. Kč**, (z toho 36 % bylo poskytnuto z rozpočtu Hlavního města Prahy, 13 % z rozpočtu Moravskoslezského kraje a 12 % z rozpočtu Jihomoravského kraje).
2. *Průměr poskytnuté dotace.* Ze **státního rozpočtu** činila v průměru poskytnutá dotace NNO v roce 2004 **929 tis. Kč** (ale nejvíce dotací, více než jedna třetina, byla ve výši od 100 do 500 tis. Kč), z **rozpočtů krajů** to bylo **194 tis. Kč** (nejvíce dotací, téměř celá polovina měla velikost do 100 tis. Kč).
3. *Podpořená oblast.* Ze státního rozpočtu i z rozpočtu krajů směřovala v roce 2004 podpora NNO nejvíce do oblastí „**Sociální věci**“ (za obě úrovně shodně 44 %), „**Rekreace, kultura a náboženství**“ (27 % v případě státního rozpočtu a 34 % v případě rozpočtů krajů) a „**Vzdělávání**“ (12 % v případě státního rozpočtu a 8 % v případě rozpočtů krajů).

Tabulka 1 Státní rozpočet a rozpočty krajů podle dotačního titulu (v tis. Kč)

Úroveň rozpočtu Dotační titul	Státní rozpočet		Rozpočty krajů	
	Součet dotací	Podíl (v %)	Součet dotací	Podíl (v %)
01. Všeobecné veřejné služby	40 746	0,94	630	0,06
03. Veřejný pořádek a bezpečnost	14 471	0,33	7 993	0,80
04. Ekonomické záležitosti	239 350	5,50	9 710	0,97

05. Ochrana životního prostředí	24 127	0,55	13 530	1,36
06. Bydlení a společenská infrastruktura	4 545	0,10	0	0,00
07. Zdraví	244 435	5,62	40 838	4,10
08. Rekreace, kultura a náboženství	1 169 001	26,88	339 009	34,03
09. Vzdělávání	527 029	12,12	83 776	8,41
10. Sociální věci	1 897 111	43,62	442 688	44,44
11. Výzkum a vývoj	121 937	2,80	0	0,00
12. Ostatní dotace	66 857	1,54	58 020	5,82
Celkem	4 349 610	100,00	996 193	100,00

4. *Počet dotací a počet příjemců dotací.* Zatímco ze **státního rozpočtu** bylo poskytnuto **2780** NNO celkem **4681 dotací**, z **rozpočtů krajů** to bylo **3469** NNO celkem **5135 dotací**, přičemž více než jednu dotaci získávají shodně z obou úrovní NNO vykonávající činnost v oblasti Sociální péče.

Tabulka 2 Počet dotací a součet dotací podle velikosti dotace ze státního rozpočtu a z rozpočtů krajů (v tis. Kč)

Úroveň rozpočtu Velikost dotace	Státní rozpočet		Rozpočty krajů	
	Počet dotací	Součet dotací	Počet dotací	Součet dotací
0 - 49	992	25 680	2 408	48 191
50 - 99	1 016	72 311	981	63 161
100 - 499	1 669	362 783	1 336	270 703
500 - 999	411	287 504	219	148 876
1 000 - 4 999	469	991 486	173	316 484
5 000 - 9 999	71	486 176	14	89 549
10 000 - 49 999	44	853 138	4	59 228
50 000 - 99 999	6	419 085	0	0
100 000 a více	3	851 446	0	0
Celkem	4 681	4 349 610	5 135	996 193
Dotace průměr		929		194
Dotace maximum		513 570		19 986

5. *Největší dotace a jejich podíl.* **Největší dotace ze státního rozpočtu činila 514 mil. Kč** a získal ji Český svaz tělesné výchovy. **Největší dotace z rozpočtů krajů činila 20 mil. Kč** a získalo ji Divadlo Archa, o.p.s. Zatímco v případě **státního rozpočtu tvoří podíl tří největších dotací téměř 20 % celkového objemu** poskytnutých dotací NNO, v případě **rozpočtů krajů je to 5 %**.
6. *Nejvyšší počet získaných dotací.* Diecézní charitě Brno se podařilo získat v roce 2004 největší počet dotací jak ze státního rozpočtu (celkem 27), tak z rozpočtů krajů (celkem 73, přičemž kromě Jihomoravského kraje obdržela dotace také z rozpočtu Kraje Vysočina a z rozpočtu Jihočeského kraje).
7. *Sídlo příjemce dotace.* Subjekty, které mají **sídlo v Praze, získaly více než 62 % celkového objemu** poskytnutých dotací NNO ze státního rozpočtu v roce 2004.